

AEWA (Угода про збереження афро-євразійських
мігруючих водно-болотних птахів)

Керівні принципи щодо збереження № 1

**Керівні принципи щодо складання
національних Планів дій для окремих
видів мігруючих водоплавних птахів
(витяги)**

Складено: Грехомом Такером (Ecological Solutions) та
Джо Тревіком (Treweek Environmental Consultants)
Останнє оновлення 19-04-2005

Поетапний план

При складанні національних Планів дій для окремих видів (далі –ПДОВ) кожна країна має пройти наступні етапи:

Етап 1: Визначення координатора та відомств, які мають бути задіяні у розробці та впровадженні національного ПДОВ.

Етап 2: Визначення та пріоритезація видів, які потребують складання ПДОВ.

Етап 3: Визначення робочих груп та джерел інформації для кожного виду.

Етап 4: Складання звіту про поточний стан в якості вихідного документу для кожного ПДОВ.

Етап 5: Складання фактичного ПДОВ з використанням стандартизованого формату.

Етап 6: Впровадження ПДОВ.

Етап 7: Моніторинг виконання та впливу ПДОВ.

Вступ

ПДОВ визначається як розпорядчий план для видів або окремих популяцій, спрямований на їх підтримку у сприятливому стані збереження, або відновлення їх до такого стану.

Для чого потрібні ПДОВ? В усьому світі при збереженні природи існує тенденція до більшої орієнтації на екосистему, на відміну від підходу, орієнтованого на види. За допомогою підходу, орієнтованого на види, завжди існує ризик сприяння збереженню одних цінних видів за рахунок інших, наприклад з інших груп тварин або рослин, про які орган з питань збереження, що відповідає за охорону, може навіть не знати.

Проте, деякі види не можуть бути достатньо захищені екосистемою – або тільки заходами, орієнтованими на оселища. Під час перельоту водоплавні птахи можуть залежати від місць, які не захищені повною мірою, або, наприклад, їм може загрожувати розбудова інфраструктури в місцях розмноження, певних місцях зупинки або зимування. Оскільки мігруючі види пересікають державні кордони, то важливо, щоб заходи з охорони цих видів та збереження їхніх оселищ координувались на міжнародному рівні. Плани дій для окремих видів можуть допомогти у здійсненні такого координування.

Сторони Угоди про збереження афро-свразійських мігруючих водно-болотних птахів (AEWA) зобов'язані співпрацювати з огляду на розроблення та впровадження міжнародних ПДОВ для популяцій мігруючих водоплавних птахів з найменш сприятливим статусом збереження. Це популяції, які перелічені у Категорії 1 Стовпчику А Таблиці 1 Плану дій, та популяції, позначені зірочкою у Стовпчику А Таблиці 1 (параграф 2.2.1 Плану дій). Сторони зобов'язані також складати та впроваджувати національні ПДОВ для усіх популяцій водоплавних птахів, які перелічені у Стовпчику А Таблиці 1 (параграф 2.2.2 Плану дій).

Співвідношення між національними та міжнародними ПДОВ є суперечливим. Дехто стверджує, що не практично розробляти національний ПДОВ, якщо немає міжнародного, тобто міжнародні ПДОВ мають завжди розроблятися першими. Це твердження вірне для видів, яким загрожує зникнення на світовому рівні, а для видів, у яких тільки деякі популяції мають несприятливий статус збереження, складання одразу національного ПДОВ може бути більш прийнятним варіантом.

Компромісом може бути регіональний ПДОВ, в якому дві або більше сусідні країни об'єднують свої зусилля та ресурси, хоча потрібно пам'ятати, що Планом дій AEWA конкретно вимагається ПДОВ на національному рівні (параграф 2.2.2 Плану дій).

Необхідно зазначити, що існує зворотній зв'язок між рівнем деталізації, необхідним для ПДОВ, та їхнім географічним масштабом. Тобто міжнародні ПДОВ можуть бути загальними за характером, в той час як в національному ПДОВ мають бути зазначені більш практичні деталі. Міжнародні та національні

ПДОВ можуть значним чином збігатись, але вони не є однаковими та існування будь-якого з них не означає, що немає потреби в іншому.

Ці керівні принципи в основному стосуються розроблення та впровадження національних ПДОВ, хоча більшість заходів, однаковою мірою стосується і міжнародних ПДОВ. Керівними принципами визначено сім основних етапів.

Етап 1: Визначення координатора та відомств, які мають бути задіяні у розробці та впровадженні національних ПДОВ

В будь-якому випадку, започаткування ініціативи щодо складання ПДОВ на національному рівні залежатиме від спроможності та пріоритетів стосовно інших заходів та зобов'язань, які стосуються АЕВА.

Ініціатива щодо створення робочої групи по складанню ПДОВ належить національному координатору АЕВА, як правило, людині в міністерстві, відповідальній за збереження природи або управління природними ресурсами/біорізноманіттям. Така особа повинна призначити координатора проекту (робочої групи), який не повинен бути державним службовцем, а буде представником наукового інституту, університету, консультаційної компанії або неурядової організації, яка займається збереженням або управлінням природними ресурсами/біорізноманіттям, за умови, що він/вона може отримати достатню державну підтримку (фінансову та логістичну) для виконання свого завдання.

Національний координатор АЕВА і координатор робочої групи повинні визначити всі можливі варіанти фінансування в рамках уряду та з інших джерел, а також призначити інших членів команди на двох рівнях:

- постійна робоча група,
- тимчасові робочі групи з питань видів на проектній основі.

Постійна робоча група повинна визначити пріоритетні види (Етап 2), джерела, координаторів та робочі групи для кожного виду (Етап 3), а також встановити контакти із Секретаріатом АЕВА для координування та з Технічним Комітетом АЕВА для технічних консультацій.

До складу робочих груп з питань видів мають входити не тільки автори ПДОВ, але й представники основних зацікавлених сторін на рівні широкої громадськості, з метою забезпечення належного, об'єктивного та неупередженого виконання планів.

Плани щодо складання ПДОВ мають бути представлені фінансовим агентствам як інформативні, належним чином розроблені проекти. В рамках таких проектів має розглядатись питання підготовки фактичного ПДОВ в якості етапу 1, а його впровадження - в якості етапу 2. Таке розмежування має бути закладене у бюджеті, оскільки витрати етапу 1 можуть бути оцінені набагато точніше, ніж витрати в рамках етапу 2, які залежать від результату етапу 1.

Етап 2: Визначення та пріоритезація видів, які потребують складання ПДОВ

Планом дій АЕВА вимагаються національні ПДОВ для усіх популяцій, які перелічені у Стовпчику А Таблиці 1 Плану Дій. Перелік таких популяцій наведено у Додатку І до цих керівних принципів.

Найбільша увага має надаватися популяціям, переліченим у Категорії 1 Стовпчику А. До них відносяться:

- популяції видів, які включені до Додатку І до Боннської Конвенції (Категорія 1a);
- популяції видів, які перелічені як такі, що перебувають під загрозою зникнення у світовому масштабі у Червоному списку IUCN тварин, які перебувають під загрозою зникнення (Категорія 1b);
- популяції, кількість яких є меншою за 10 000 особин (Категорія 1c).

Ці популяції, а також популяції, що перелічені у Категоріях 2 та 3 у Стовпчику А та позначені зірочкою мають розглядатись в рамках як міжнародних, так і національних ПДОВ. Для інших популяцій, перелічених у Категоріях 2 та 3 у Стовпчику А вимагаються лише національні ПДОВ.

Пріоритет 1: Види, що перебувають під загрозою зникнення у світовому масштабі.

У цих керівних принципах основою визначення “види, що перебувають під загрозою зникнення у світовому масштабі” є Червоний список IUCN 2000 року щодо видів, які перебувають під загрозою зникнення, що дещо відрізняється від версії цього переліку 1996 року, а також від Додатку І до Боннської Конвенції.

Нижчеперелічені мігруючі водоплавні птахи, що зустрічаються на території АЕВА, наразі перелічені як такі, що перебувають під загрозою зникнення у світовому масштабі:

- Південноафриканська рудогорла чапля - *Egretta vinaceigula*
- лісовий (гірський) ібіс - *Geronticus eremita*
- савка - *Oxyura leucocephala*
- гуска мала - *Anser erythropus*
- червоновола казарка - *Branta ruficollis*
- мармуровий чирок - *Marmaronetta angustirostris*
- стерх (білий журавель) - *Grus leucogeranus*
- райський журавель - *Grus paradise*
- сирецький журавель - *Grus carunculatus*
- кречітка - *Vanellus gregarius*
- кульон (кроншнеп) тонкодзьобий - *Numenius tenuirostris*

Усі ці види, за винятком, південноафриканської рудогорлої чаплі, райського журавля та сирецького журавля включені до Додатку І до Боннської

Конвенції. Всі вони також перелічені у Категорії 1 у Стовпчику А Таблиці 1 Плану дій АЕВА. Додаток І до Боннської Конвенції включає також мартину Одуена *Larus audouinii*, але цей вид показав значне відновлення за останні роки, і наразі розглядається IUCN як такий, що перебуває “майже під загрозою зникнення”, а не під загрозою зникнення у світовому масштабі (див. нижче).

Для того, щоб допомогти окремим країнам з вибором пріоритетних видів для національних ПДОВ, у Додатку II до цих керівних принципів наводиться огляд поширення мігруючих водоплавних птахів, які перебувають під загрозою зникнення у світовому масштабі у країнах ареалу АЕВА (див. також Вставку 1).

Вставка 1: Топ 11 країн ареалу АЕВА, в яких регулярно гніздяться види мігруючих водоплавних птахів, які перебувають під загрозою зникнення у світовому масштабі.

Кількість видів мігруючих водоплавних птахів, які перебувають під загрозою зникнення у світовому масштабі, в кожній країні (для отримання більш детальної інформації, див. Додаток II):

• Російська Федерація	7
• Казахстан	6
• Туреччина	5
• Азербайджан	4
• Болгарія	4
• Греція	4
• Іран	4
• Румунія	4
• Сирія	4
• Туркменістан	4
• Узбекистан	4

Додаток І до Боннської Конвенції включає палеарктичні популяції рожевого пелікана *Pelecanus onocrotalus*. Хоча цьому виду не загрожує зникнення у світовому масштабі, популяції, що розмножуються в Європі та Західній Азії, мають дуже несприятливий статус збереження, і тому мають вважатись як один з найвищих пріоритетів для ПДОВ.

Пріоритет 2: Популяції, чисельність особин в яких менша за 10000.

Такі невеликі популяції, хоча й необов’язково зменшуються у чисельності або перебувають під безпосередньою загрозою, все ж дають причину для стурбованості, зважаючи на їхню виключну вразливість до несподіваних змін та катастрофічних подій. У деяких випадках, втрата навіть одного місця перебування може мати катастрофічний вплив на популяцію. Більшість популяцій, які розглядаються, мають дуже обмежене поширення, що інколи обмежується лише декількома країнами.

Пріоритет 3: Популяції, які позначені зірочкою у Стовпчику А Таблиці 1.

Популяції, які перелічені у Категоріях 2 або 3 у Стовпчику А Таблиці 1, вважаються такими, які мають несприятливий статус збереження тільки завдяки їхньому невеликому розміру популяції. У Плані дій АЕВА, для таких популяцій як виняток, надається можливість продовжувати полювання на них на сталій основі там, де полювання є тривалою культурною практикою (параграф 2.1.1 Плану дій). Отже, національні ПДОВ для цих популяцій мають передбачати положення щодо сталого використання, де це можливо. Таке стале використання повинно здійснюватись у рамках спеціальних положень плану дій щодо видів на прийнятному міжнародному рівні (пункт 2.1.1 Плану дій).

Пріоритет 4: Інші популяції у Стовпчику А Таблиці 1.

Це стосується популяцій, які перелічені у Категоріях 2 або 3 у Стовпчику А Таблиці 1 Плану дій та позначені зірочкою.

Категорія 2: Популяції чисельністю від 10 000 до 25 000 особин.

Категорія 3: Популяції чисельністю від 25 000 до 100 000 особин, і які вважаються такими, що перебувають у зоні ризику в результаті:

- (a) концентрації на невеликій кількості місць на будь-якому етапі їхнього річного циклу;
- (b) залежності від типу оселища, яке перебуває під серйозною загрозою;
- (c) тривалого значного зменшення;
- (d) надзвичайних коливань розміру популяції.

Для цих популяцій вимагаються лише національні ПДОВ.

Червоний список IUCN 2000 року щодо видів, які перебувають під загрозою зникнення, налічує 11 видів мігруючих водоплавних птахів, які зустрічаються на території АЕВА як такі, що перебувають “майже під загрозою зникнення” або “залежать від збереження”.

- кучерявий пелікан - *Pelecanus crispus*
- малий баклан - *Phalacrocorax pygmeus*
- перський баклан - *Phalacrocorax nigrogularis*
- мадагаскарська жовта чапля - *Ardeola idae*
- малий фламінго - *Phoenicopterus minor*
- білоголова чернь - *Aythya nyroca*
- сибірська гага - *Polysticta stellerii*
- дупель - *Gallinago media*
- білоокий мартин - *Larus leucophthalmus*
- мартин Одуена - *Larus audouinii*
- китовий крячок - *Sterna balaenarum*
- степовий дерихвіст - *Glareola nordmanni* зникає на багатьох територіях, проте вважається таким, щодо якого є брак даних.

Зазначені види, за винятком *Phalacrocorax pygmeus* та *Gallinago media*, наразі вирішено включати до Стовпчика А Таблиці 1 Плану дій АЕВА:

кучерявий пелікан, малий баклан, білоголова чернь, сибірська гага та мартин
Одуена раніше вже вважалися видами, яким загрожує зникнення у світовому
масштабі, і вже були включені до міжнародних ПДОВ.

Етап 3: Визначення робочих груп та джерел інформації для кожного виду

Важливо, щоб до складу робочих груп з питань видів входили не тільки автори ПДОВ, але й зацікавлені сторони на усіх рівнях. Це значно сприятиме ухваленню та успішному впровадженню Плану дій. ПДОВ ніколи не повинен орієнтуватися на своєрідний підхід “зверху-вниз”, який не враховує проблеми людей, котрі мешкають та працюють у місцях, де трапляються види, яких стосується ПДОВ. Такий підхід може збільшувати напругу та створювати проблеми, а також призводити до зворотних результатів. Заінтересовані сторони мають бути повністю залучені до процесу розроблення ПДОВ з самого початку, оскільки таким чином вони будуть відчувати, що “володіють” планом і мають особистий інтерес у його успішному впровадженні.

До складу робочої групи можна включити представників:

- уряду (департаменти, які відповідають за довкілля, водні ресурси, рибне господарство, сільське господарство, інфраструктуру тощо), а також визначених законом установ;
- університетів;
- партнерів організації BirdLife International та представників інших відповідних неурядових організацій;
- спеціалізованих інститутів;
- організацій мисливців;
- національного координатора міжнародного обліку водоплавних птахів (IWC, включаючи облік африканських водоплавних птахів AfWC);
- інших зацікавлених сторін (напр., землевласників, фермерів та представників рибного господарства).

Робочі групи можуть бути різними за своїм складом залежно від видів, які розглядаються, хоча ймовірно може існувати дублювання діяльності між різними робочими групами, як щодо кількості членів, так і щодо часу.

Корисні джерела інформації можуть включати:

- існуючі Плани дій;
- інша література стосовно видів, які розглядаються;
- наукові бази даних;
- знання експертів;
- польові дослідження, з метою заповнення будь-яких прогалин, визначених на основі вищевикладеного.

Авторів потрібно шукати всередині країни і це не обов'язково мають бути спеціалісти з видів, які розглядаються, але вони повинні мати дуже гарні навички комунікації. В разі необхідності, один або декілька спеціалістів можуть бути залучені в якості співавторів.

Експертів можна також знайти в інших країнах, через міжнародні мережі, державні контакти, міжнародні та національні неурядові організації. Такі експерти мають бути відібрані на основі їхніх знань щодо:

- видів, які розглядаються;
- розроблення інших планів дій;
- процедур управління та відновлення.

Існуючі міжнародні ПДОВ можуть використовуватись як джерело інформації для:

- малого баклана, кучерявого пелікана, малої білолобої гуски, червоноволої казарки, мармурового чирка (див. Вставку 2), савки, тонкодзьобого кроншнепа та мартина Одуена (Heredia et al., 1996);
- білоокої черні (Callaghan, 2001);
- сибірської гаги (Pihl, 2001 p.);
- рожевого кричка (BirdLife International, підготовка триває);
- білолобої гуски (Stroud, 1992 p.).

Світові плани дій щодо видів, які стосуються території АЕВА, склалися або складаються для:

- пірникоз (O'Donnell & Fjeldsa, 1997);
- чапель (Kushlan & Hafner, 2000);
- журавлів (Meine & Archibald, 1996);
- гусеподібних (група спеціалістів з водоплавних птахів, яким загрожує зникнення; підготовка триває);
- гаг (робоча група з приполярних морських птахів, 1997 p.).

Розроблено багато ПДОВ і їхня кількість швидко зростає. Члени національної робочої групи повинні мати змогу легко дізнатися, які національні ПДОВ вже існують у країні.

Вставка 2: Мармуровий чирок в Іспанії

Мармуровий чирок *Marmaronetta angustirostris* має обмежений ареал у Середземномор'ї та на Близькому Сході, де він, зазвичай був поширений на евтрофічних водно-болотних угіддях, багатих на підводну та надводну рослинність. Він часто надає перевагу тимчасовим водно-болотним угіддям, а також іншим угіддям, які різняться за розміром, в залежності від рівнів води, кількості опадів та засухи.

Багато середземноморських водно-болотних угідь було зруйновано або серйозно пошкоджено, і майже скрізь зменшився рівень води. В Іспанії, де раніше було багато видів, наразі вони опинились на межі зникнення. Абсолютна охорона видів та створення заповідників не зупинили зменшення.

На міжнародному, національному та регіональному рівнях було розроблено різноманітні плани дій.

Дослідженнями було встановлено, що на останніх оселищах виду, що ще залишились, неприпустимо висока смертність мармурового чирка є результатом:

- вбивства мисливцями, котрі не впізнавали птаха, або нехтували його природоохоронним статусом;
- потрапляння виводків у пастки в бетонних зрошувальних каналах;
- смерті птахів у пастках для річкових раків;
- отруєння свинцем.

Заборона полювання в основних районах поширення, облаштування рятувальних шляхів зі зрошувальних каналів для птахів, а також місцева заборона на встановлення пасток для річкових раків призвели до збільшення популяції з 35 пар у 1994 році до близько 160 пар у 1998 році. Майбутнє збільшення популяції тепер залежатиме від відновлення прийнятного оселища.

(Джерело: Енді Грін)

Етап 4: Складання звіту про поточний стан в якості вихідного документу для кожного ПДОВ

З ПДОВ повинні ознайомлюватись державні посадовці та інші люди, які зазвичай мають дуже мало часу. Таким чином, рекомендується, щоб автори обмежували розмір національних ПДОВ 10-ма сторінками, згідно з прикладами, наведеними у посібнику «Птахи Європи, яким загрожує зникнення у світовому масштабі: Плани дій», який було оприлюднено Радою Європи у 1996 році. Значна описова інформація у формі звіту про стан видів може бути включена до окремого вихідного документу, на який може посилатись ПДОВ.

У випадку з ПДОВ, існують суперечки щодо користі національних звітів про стан видів у порівнянні з відповідними міжнародними звітами. Оскільки звіт про стан видів не є офіційною частиною ПДОВ, то країни мають більшу свободу у поєднанні своїх зусиль і повинні робити свій вибір між міжнародними, національними або регіональними звітами про стан видів на основі наявної інформації та ресурсів.

Для звіту про стан видів не пропонується жодного чітко визначеного формату, але звіт повинен включати, щонайменше, наступне:

- географічний ареал;
- інформацію про види (можливо багато підзаголовків);
- екологічну інформацію (можливо багато підзаголовків);
- екологічні зв'язки і їх значення для збереження;
- бібліографію.

Географічний ареал повинен охоплювати періоди розмноження, линяння, “зимування” та міграції, кожен з яких буде різним і може передбачати різні стратегічні вимоги до видів. Особливу увагу слід приділяти ключовим місцям перебування в будь-який час річного циклу, а також кількості особин (чи відсотку популяції, що мігрує), які використовують основні місця перебування.

Інформація про види включає:

- посилання на існуючі важливі дослідження видів;
- чисельність та тренди гніздових та негніздових популяцій;
- інформацію про екологію гніздування, розмноження та екологію місць та районів переміщення і зимування;
- корми живлення та екологію живлення;
- вимоги до оселищ під час сезонів розмноження/не розмноження;
- динаміку популяцій (смертність, продуктивність, поповнення, цикл).

Екологічна інформація включає:

- зміни оселищ у минулому, на сьогоднішній день та у майбутньому, що може вплинути на поширення видів;
- зміни у землекористуванні на території ключових місць перебування;

- інші загрози, включаючи загрози від людської діяльності та природних процесів (варто зазначити, що природні загрози часто опосередковано пов'язані з людськими);

- схеми управління навколишнім середовищем, які наразі існують на цій території.

Інформація про екологічні зв'язки та значення для збереження включає:

- впливи змін в оселищах;
- управління оселищами та реагування видів на управління (якщо відомо);
- фрагментацію оселищ та мережі місць перебування;
- наявність кормів (їжі);
- використання їжі конкурентами, включаючи людину;
- конкуренцію з іншими видами (у тому числі з інтродукованими видами), знищення хижаками та хвороби;
- додаткові фактори смертності та (якщо застосовуються) їх пом'якшення.

Етап 5: Складання фактичного ПДОВ з використанням стандартизованого формату

Нижче наводиться рекомендований загальний формат для національних ПДОВ:

Стислий опис

Вступ

Глава 1. Поточний стан

Поширення та чисельність популяції

Життєвий цикл

Загрози та обмежуючі фактори

Статус збереження та нещодавні заходи із збереження

Ключові місця перебування

Глава 2. Завдання

Розвиток популяції

Політика та законодавство

Охорона видів та оселищ

Моніторинг і дослідження

Обізнаність громадськості та навчання

Глава 3. Впровадження

Провідні агентства

Заходи (включаючи календарний графік)

Оцінка

Джерела

Література

Експерти

Такий загальний формат поєднує рекомендації та приклади, затверджені Радою Європи і Комісією IUCN з питань виживання видів. Суворе дотримання цього формату на усій території АЕВА є важливим для забезпечення сумісності національних ПДОВ, що стосуються однакових видів у різних країнах ареалу.

Глава 1: Поточний стан

У цій главі наводиться стислий опис виконання поточного стану справ. Особливу зацікавленість викликає перелік ключових місць перебування, який не завжди включається до міжнародних ПДОВ, але є важливим для національних.

Глава повинна включати детальну інформацію щодо загроз та обмежуючих факторів. Окремим пунктом описується кожна загроза і фактор, які негативно впливають на чисельність популяції. Вони повинні класифікуватись за наступною шкалою важливості:

Критичний: фактор, який може призвести до вимирання видів або підвидів через 20 років або менше.

Високий: фактор, який може призвести до зменшення більш ніж 20% популяції через 20 років або менше.

Середній: фактор, який може призвести до зменшення менш ніж 20% популяції через 20 років або менше.

Низький: фактор, який негативно впливає на види або підвиди тільки на місцевому рівні.

Невідомий: фактор, який, ймовірно, негативно впливає на види або підвиди, але невідомо в якій мірі.

Глава 2: Завдання

Загальним завданням національних ПДОВ має бути удосконалення статусу збереження видів, які розглядаються (пункт 2.2.2 Плану дій). Конкретні завдання, що стосуються розвитку популяцій, можуть включати досягнення бажаного розміру популяції, стабілізацію тенденції щодо зниження, або встановлення лімітів допустимих змін. Залежно від доцільності, завдання можуть встановлюватись на 5 або 10-річний період, або залишатись необмеженими за часом. Завдання можуть переглядатись після визначеного періоду (приміром, п'ять або десять років), якщо, наприклад, змінюється ситуація. Точно так само і завдання, які стосуються політики та законодавства можуть бути дуже конкретними при описі законів, що мають бути впроваджені, або можуть подаватись у більш загальному форматі та стосуватись зміни напрямку розвитку політики.

Глава 3: Впровадження

Визначення потрібних заходів є найважчою частиною розробки ПДОВ. Заходи повинні бути тісно пов'язані із завданнями і вони є фактичними засобами виконання цих завдань. Отже, важливо, щоб ці завдання були реальними, а пов'язані з ними заходи були такими, які можна здійснити. При проектуванні заходів та розподілі функцій для виконання важливо, щоб була тісна комунікація між робочою групою та зацікавленими сторонами. Потрібно також визначати пріоритетні заходи, з урахуванням біологічних потреб, терміновості, ймовірності успіху, вартості та інших факторів, які можуть різнитись залежно від видів. Узагальнюючи, заходи мають бути:

- належним чином визначеними;
- реалістичними;
- вимірюваними (що дає можливість здійснювати моніторинг);
- економічними;
- мають враховувати календарний графік початку та завершення;
- розподілені між відповідними органами або окремими особами для впровадження.

Визначення пріоритету кожного етапу заходу має бути здійснено згідно з наступною шкалою:

Важливий: захід, який потрібен для попередження значного зменшення популяції, що може призвести до вимирання видів або підвидів.

Високий: захід, який потрібен для попередження зменшення популяції більш ніж на 20% через 20 років або менше.

Середній: захід, який потрібен для попередження зменшення популяції менш ніж на 20% через 20 років або менше.

Низький: захід, який потрібен для попередження зменшення локальної популяції, або який, ймовірно має незначний вплив на популяцію в рамках ареалу.

Окрім того, шкала часу повинна бути визначена до кожного заходу з використанням наступних критеріїв:

Невідкладний: завершення протягом наступного року.

Короткий: завершення протягом наступних 1-3 років.

Середній: завершення протягом наступних 1-5 років.

Тривалий: завершення протягом наступних 1-10 років.

Поточний: захід, який наразі здійснюється і повинен продовжуватись.

Завершений: захід, який було завершено під час підготовки Плану дій.

Планом дій АЕВА передбачається розробка багатьох національних ПДОВ. Оскільки їх буде розглядати багато зайнятих людей, Стислий опис, як підкреслено IUCN, є важливим. Такий Стислий опис має бути зрозумілим, інформативним та його обсяг повинен бути менше однієї сторінки і надавати читачу:

- пояснення того, чому види потребують ПДОВ (загрози);
- мету плану;
- перелік видів діяльності та залучених партнерів;
- деякі ремарки стосовно перевірки та календарного графіку.

Копії національних ПДОВ мають бути надані до Секретаріату АЕВА та Технічного Комітету АЕВА.

Етап 6: Впровадження ПДОВ

Заходи, які мають бути впроваджені, є, зазвичай, такими, що стосуються конкретних видів і до них не можуть бути застосовані жодні загальні керівні принципи.

Заходи повинні бути заплановані протягом початкового періоду проекту на п'ять років, хоча багато популяцій навряд чи покажуть істотні зміни протягом десяти років. Оцінка після першого п'ятирічного періоду може призвести або не призвести до рішення, яке приймається з метою пошуку фінансування на другий п'ятирічний період, але остаточне рішення щодо відмови від проекту не повинно прийматись до закінчення десятирічного періоду.

Сума коштів, потрібних для проекту, значно коливатиметься в залежності від кожного конкретного випадку. Оскільки розробка та впровадження ПДОВ в рамках АЕВА є зобов'язанням урядів, то фінансування, в основному, є відповідальністю держави. Проте, на практиці, не завжди реально отримати фінансування з боку уряду. В тому разі, коли фінансування з боку уряду не є можливим, можуть залучатись кошти міжнародних та національних НУО, міжнародних фінансових установ або приватного сектору. Підвищення обізнаності громадськості є важливою частиною впровадження ПДОВ, і може бути, зокрема, корисним при отриманні коштів.

Етап 7: Моніторинг виконання та впливу ПДОВ

Моніторинг повинен плануватись, а його бюджет має складатись з самого початку.

Має бути складено річний звіт, який міститиме:

- оцінку популяцій для кожного місця перебування (якщо це потрібно);
- тенденції;
- вжиті заходи;
- обговорення ефективності вжитих заходів;
- фінансовий звіт;
- плани на наступний рік.

Річний звіт має бути якнайкоротшим і повинен надаватись Секретаріату AEWA, національному координатору AEWA та спонсорам.

Кожних п'ять років має складатись більш розширений звіт про оцінку. Це може призвести до перегляду ПДОВ. У звіті про оцінку повинно бути порівняння результатів із завданнями, викладеними в цілях плану. Показниками успіху є збільшення популяції або деякі інші сприятливі зміни у статусі популяції (напр., припинення зменшення після усунення антропогенної загрози).

Логічним у якості партнера до процесу моніторингу залучати національного координатора Міжнародного обліку водоплавних птахів (IWC), якщо таку особу було призначено.

Переклад витягів з Керівних принципів щодо складання національних Планів дій для окремих видів мігруючих водоплавних птахів виконано на замовлення Міністерства екології та природних ресурсів України в рамках проекту Європейського Союзу «Додаткова підтримка Міністерства екології та природних ресурсів України у впровадженні Секторальної бюджетної підтримки».

UNEP/AEWA Secretariat
UN Campus Hermann-Ehlers-Str. 10
53113 Bonn

Germany

Tel.: +49 (0)228 815 2413
Fax: +49 (0)228 815 2450
aewa@unep.de
www.unep-aewa.org